

OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
CLASELE VII-VIII
ETAPA JUDEȚEANĂ
22.XI.2014

REZOLVARE

SUBIECTUL 1

1.

- a. $1 - 3$; $3 \leftrightarrow 4$; $4 \parallel 2$
- b. $1 - 3$; $3 \updownarrow 2$; $3 \leftrightarrow 4$; $4 \parallel 5$
- c. $2 \leftrightarrow 1$; $2 \parallel 3$
- d. $2 \leftrightarrow 1$; $3 - 2$

2.

- a. $1 - 2$; $2 \leftrightarrow 3$; $3 \parallel 4$; $5 - 4$; $4 \updownarrow 6$; $6 \parallel 7$
- b. $2 - 1$; $3 \leftrightarrow 1$; $3 \parallel 4$

3. Relațiile sunt următoarele:

- [X – Y] X face acțiunea Y; relația de agentivitate dintre subiect și verb (a. Maria face, b. Maria a apreciat, d. Maria a cumpărat) sau dintre complementul de agent și verbul la pasiv (c. mașina este verificată) sau dintre un substantiv-Agent și un alt substantiv derivat de la verb (b. preocuparea lui Ion); această ultimă funcție a semnului [–] este foarte importantă pentru rezolvarea punctului 2b (îngrijorarea lui Ion > Ion se îngrijorează); în rezolvarea cerinței 1d, relația dintre *de la vânt* și verb este de același tip (vezi Vântul deschide ușa, Ușa este deschisă de vânt);
- [X ↔ Y] Y este rezultatul sau obiectul acțiunii X; relația dintre verb și complementul direct (a. face plăcinte, b. a apreciat preocuparea, d. a cumpărat o rochie) sau dintre verbul la pasiv și subiect (c. mașina este verificată); pun probleme cerințele de la 1c și 1d, în care *hârtia* și *ușa*, deși sunt subiecte gramaticale, nu sunt agentive, ci sunt afectate de acțiunea verbului (suferă o schimbare de stare), deci relația nu este de tip [–], ci de tip ↔;
- [X \updownarrow Y] Y este beneficiarul acțiunii X; relația dintre verb și complementul cu *pentru* (a. face... pentru Ion) sau complementul în dativ (d. și-a cumpărat) ori dintre un substantiv derivat de la verb și complementul cu *pentru* (b. preocuparea... pentru copiii);
- [X \parallel Y] X este descris de Y; relația de calificare/modificare dintre un substantiv și un adjectiv (b. preocuparea permanentă, d. rochie nouă) sau dintre un verb și un adverb (c. este verificată des);
- [X $\parallel\parallel$ Y] Y este posesorul lui X (b. copiii lor, c. mașina președintelui); poate pune probleme cerința 1a, în care relația de posesie este exprimată printr-un clitic de dativ posesiv, care nu trebuie confundat cu dativul Beneficiar de la d. (Maria și-a cumpărat).

SUBIECTUL 2

1. Corespondențele corecte:

ruwán sámàa = ploaie

jirgin ruwa = barcă

jirgin wuta = barcă cu motor

gìgízàĩ kásáa = cutremur

jirgin iska = barcă fără motor

jirgin kasa = tren

sámàa = cer

iskáa = vânt

2. Traducere:

jirgin = mijloc de transport

kásáa = pământ

jirgin sama = avion

ruwáa = apă

wútáa = foc

3. Explicații:

Pasul 1: Se grupează cuvintele din hausă, în funcție de sens, astfel:

jirgin ruwa	ruwán sámàa
jirgin wuta	gìgízàĩ kásáa
jirgin iska	sámàa
jirgin kasa	iskáa

Pasul 2: Se grupează cuvintele din limba română, în funcție de sens, astfel:

barcă	ploaie
barcă fără motor	cutremur
barcă cu motor	vânt
tren	cer

Pasul 3: Se compară cele două tabele și se observă faptul că patru structuri din hausă conțin **jirgin**, iar în română patru structuri pot fi asociate după criteriul *mijloc de transport*. De aici am putea presupune că **jirgin** = **mijloc de transport**.

Pasul 4: Se descompun semantic cuvintele din limba română:

barcă: „mijloc de transport pe apă”

barcă fără motor: „mijloc de transport pe apă care funcționează cu ajutorul *vântului*”

barcă cu motor: „mijloc de transport pe apă care funcționează cu ajutorul *focului*”

tren: „mijloc de transport terestru”

ploaie: „apă din cer”

cutremur: „mișcare de pământ”

Cuvintele *vânt* și *cer* nu pot fi descompuse, ele pot intra în compoziția unor structuri lexice. În limba hausă, cele două cuvinte care intră în compoziția altor structuri sunt **sámàa** și **iskáa** cărora le-ar corespunde în română **vânt** și **cer**. Cele două noțiuni se găsesc în structurile:

ruwán sámàa

jirgin iska

Deducem astfel că **rúwán sámàa** = ploaie și **jirgin iska** = barcă fără motor pentru că ideea exprimată de **iskáa** apare asociată cu mijlocul de transport, **jirgin**, iar ideea exprimată de **sámàa** apare în descompunerea sensului cuvântului *ploaie*: „apă din cer”. Astfel:

iskáa = vânt

sámàa = cer

Dacă **rúwán sámàa** = ploaie, atunci **rúwáa** = apă, iar **jirgin ruwa** poate însemna barcă: „mijloc de transport pe apă”.

Comparăm perechile minimale parțiale:

gìgízàr kásáa

jirgin kasa

În limba română putem asocia cuvintele:

cutremur

tren

Cele două cuvinte au în comun ideea de terestru, care se deduce prin decompunerea semantică: *cutremur*: „mișcare de pământ”, *tren*: „mijloc de transport terestru”:

gìgízàr kásáa – cutremur

jirgin kasa – tren

Ultimul mijloc de transport pe care trebuie să îl asociem este **jirgin wuta**, care corespunde structurii *barcă cu motor*.

La final, prin analogiile făcute anterior, presupunem că:

jirgin = mijloc de transport

kásáa = pământ

jirgin sama = avion

rúwáa = apă

wútáa = foc

Observație: Cuvintele care descriu elemente/fenomene ale naturii au o formă complexă, atunci când apar singure (cuvânt autonom) și când intră în compoziția semantică a altor structuri care nu descriu mijloace de transport (*ploaie* și *cutremur*); în aceste situații se păstrează accentele: **kásáa**, **rúwáa**, **wútáa**, **sámàa**, **iskáa**. Atunci când intră în structura altor cuvinte, în care apare ideea de mijloc de transport, au o formă simplă, fără accente (**kasa**, **ruwa**, **wuta**, **sama**, **iska**).

SUBIECTUL 3

1.

Dialectul 1 (greaca modernă standard)	Dialectul 2 (greaca din Capadocia)
1. to kalo to peði = copilul bun	2. da kalan da peija = copiii buni
3. o kalos o anðras = omul bun	4. do kalon do andra = omul bun
7. i kales i jinekes = femeile bune	5. da kalan da andres = oamenii buni
	6. do kalon do neka = femeia bună
	8. da kalan da nekes = femeile bune

2. Observăm că patru exemple sunt la singular (1, 3, 4, 6) și patru, la plural (2, 5, 7, 8).

PASUL 1

Presupunem că exemplele 3 (*o kalos o anðras* = omul bun) și 4 (*do kalon do andra* = omul bun), care au aceeași traducere în română, aparțin, fiecare, câte unei varietăți grecești.

Observăm că exemplul 6 (*do kalon do neka* = femeia bună) conține aceleași particule (*do... do*) ca și exemplul 4; rezultă că exemplele 4 și 6 aparțin aceleiași varietăți.

Dialectul 1	Dialectul 2
3. o kalos o anðras = omul bun	4. do kalon do andra = omul bun

	6. do kalon do neka = femeia bună
--	-----------------------------------

Comparând exemplele 4 (*do kalon do andra* = omul bun) și 6 (*do kalon do neka* = femeia bună), observăm că ambele sunt la singular și deducem că:

- *kalon* înseamnă „bun” sau „bună”, fără distincție de gen;
- *andra* înseamnă *om*, iar *neka* înseamnă „femeie”;
- probabil că *do... do* este articolul hotărât (corespunzător în română lui *-l* sau *-a*), fără distincție de gen.

Dintre cele patru exemple la singular, a rămas negrupat numai 1 (*to kalo to peđi* = copilul bun). Acesta nu poate face parte din aceeași varietate ca 4 și 6, pentru că, așa cum am observat mai sus, articolul are aici o formă unică, indiferent de gen; deci grupăm exemplul 1 cu 3.

Dialectul 1	Dialectul 2
1. to kalo to peđi = copilul bun 3. o kalos o anđras = omul bun	4. do kalon do andra = omul bun 6. do kalon do neka = femeia bună

Observăm că în dialectul 1 avem două forme ale adjectivului „bun”, *kalo* și *kalos*, și două forme ale articolului (*to... to* și *o... o*). Din compararea exemplilor 1 și 3, rezultă că *peđi* înseamnă „copil”, iar *anđras* înseamnă „om”.

PASUL 2

Ne-au rămas de grupat cele patru exemple la plural. Observăm că exemplele 2 (*da kalan da peija* = copiii buni), 5 (*da kalan da andres* = oamenii buni) și 8 (*da kalan da nekes* = femeile bune) conțin aceeași formă a articolului (*da... da*) și aceeași formă a adjectivului (*kalan*). În conformitate cu observațiile legate de exemplele la singular, deducem că aceste trei exemple aparțin dialectului 2, în care articolul și adjectivul nu cunosc distincții de gen.

Dacă exemplul 8 aparține dialectului 2, atunci exemplul 7 (*i kales i jinekes* = femeile bune), care are aceeași traducere în română, aparține dialectului 1.

3. Dialectul 1 are forme diferite ale articolului și ale adjectivului, în funcție de gen, pe când dialectul 2 are aceeași formă a articolului și a adjectivului, indiferent de gen (diferențe apar numai între singular și plural).

OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
CLASELE VII-VIII
ETAPA JUDEȚEANĂ
22.XI.2014

BAREM

SUBIECTUL 1

1. Se acordă câte 1 punct pentru fiecare semn corect completat, în total 11 puncte.
 2. Se acordă câte un punct pentru fiecare relație corect stabilită, în total 9 puncte.
 3. Cele zece puncte se acordă pentru o explicație clară, coerentă, în care sunt clar indicate enunțurile din care este extrasă semnificația fiecărui semn. Pentru fiecare dintre cele cinci relații/semne, se acordă 1,5 puncte (în total, 7,5 puncte). Se acordă 2,5 puncte pentru sesizarea importanței ordinii cifrelor între care se notează o anumită relație.
- Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice (subiect, predicat, complement direct, complement de agent etc.), deoarece cheia subiectului sunt relațiile semantice, nu cele sintactice.

SUBIECTUL 2

1. Se acordă câte un punct pentru fiecare corespondență corectă: $1 \times 8 = 8$ puncte.
2. Se acordă 10 puncte pentru traducerea celor cinci cuvinte din hausă: $2 \times 5 = 10$ puncte.
3. Se acordă 12 puncte pentru explicarea coerentă și schematică, din care să rezulte pașii rezolvării: 6 puncte pentru organizarea datelor sub formă tabelară, 3 puncte pentru descompunerea sensului cuvintelor din limba română și 3 puncte pentru observația legată de ocurențele cuvintelor **kasa, ruwa, wuta, sama, iska** cu accente sau fără accente.

SUBIECTUL 3

1. Se acordă zece puncte pentru gruparea corectă a exemplelor. Nu se acordă punctaj parțial. Elevii nu trebuie să numească cele două varietăți lingvistice, ci numai să separe corect sintagmele.
2. Se acordă 15 puncte pentru o explicație clară, coerentă, în care se văd pașii rezolvării. Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice.
3. Se acordă 5 puncte pentru formularea corectă a generalizării, indiferent dacă se folosește sau nu terminologia lingvistică.